بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޝަރީޢަތް ނަންބަރު:** 2022/HC-A/138
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އަބްދުﷲ ސަލީމް މުޙައްމަދު، މ. ޓޯލިއާ، މާލެ
- **އިސްތިއުނާފު ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް:** (ނެތް)
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމުމަށް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހިޝާމް ޢަލީ
އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1445 / 31 އޮކްޓޫބަރު 2023

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 23 ޛުލްޤަޢިދާ 1443
24 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- ނަންބަރު: 02/Cv-C(A)/2022
- ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމުމަށް
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 20 ފެބްރުއަރީ 2022
- ނިމުނު ތާރީޚު: 13 މާރިޗު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

އަބްދުالله ޝަރީފް މުޙައްމަދު، ހ. ޓޫލީ، މާލެ

ޤާނޫނީ ވަކީލް:

ހ.ދ: ޙަސަން މަޢްޞޫމް ޝަރީފް، ޕްރިމިއަރ ޗޭމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް

(ނެތް)

ފަސްނުޖެހި ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤު (މި ޙައްޤަށް އިސްތިސްނާތަކާ ދެވޭއިރު ސަބަބު އަދި ފަސްވެގެން ދާނަމަ ދިވެހި ސަރުކާރު މުއްދަތުގެ ތާރީޚު ކަނޑައަޅާފައެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މި މައްސަލައަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ތަޙްސީލްދާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިދޭށެވެ" ސަރުކާރު އަދި ފޯރުކޮށް އުސްތާޒުގެ ޖެހޭ ކަމަށްބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅައިދީ، މ. ކޯލީ، އަބްދުﷲ ޝަރީފް މުޙައްމަދު[1] (މިގޮތުން "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "އަބްދުﷲ ޝަރީފް މުޙައްމަދު" ކަމަށްބުނެފައިވާ)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގަނެވުނު މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ފަރާތެއް ނެތެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަށަވަރުވެފައިވާގޮތް

2. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަބްދުﷲ ޝަރީފް މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ފޯމާއި ލިޔުންތަކުގައި، ކަށަވަރުވާފައި ފާހަގަކޮށްފައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

---

[1] ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A033940.

3. އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދު ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދިޔަ ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑްގެ[2] ވަޒީފާ، 22 ޖޫން 2015 ދުވަހުން ފެށިގެން އެކުލަވާލިގެން ސަސްޕެންޑްކުރި ކަމުގެ ސިޓީއެއް ހިއުމަން ރިސޯސަސް ޑިޕާޓްމަންޓް ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް[3] ފޮނުއްވާފައިވާކަން ބުނެއެވެ.[4]

4. އެސް.ޓީ.އޯގައި އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދު އަދާކުރައްވާފައިވާ ސީނިއަރ ޓްރަކް ޑްރައިވަރގެ މަޤާމުގެ. އަދި ހިއުމަން ރިސޯސަސްއަށް އެނގޭ ވަޒީފާ ކުރިއަށްގެންދިޔުން އެސް.ޓީ.އޯގެ ޑްރައިވަރކަމުން ނިންމާފައިވާ އޭނާ އެސް.ޓީ.އޯގައި ޕްރޮބޭޝަނަރީ މުއްދަތާއި އޮޑިޓްކުރުން އެޕޮއިންޓްމަންޓް ކަމާއި، އެސް.ޓީ.އޯގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ މުއްދަތު ހިއުމަން ރިސޯސަސްގައި މަސައްކަތްކުރާ މުއްދަތާ ގުޅިގެންވާކަމަށް އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދަށް އަންގާފައިވެއެވެ.[5]

5. ހިއުމަން ރިސޯސަސްގައި ސީނިއަރ ޓްރަކް ޑްރައިވަރގެ މަޤާމު އަދާކުރަމުންދިޔައިރު، ކުށްވެރިވި އެސް.އެމް ޚިލާފުވުމާއި ކަމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެފައިވާ، ވަޒީފާ ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު)[6]ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވެއެވެ.

6. އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ ގުޅިގެން 23 އޮގަސްޓް 2018 ދުވަހު ހިއުމަން ރިސޯސަސްއާ ދެކޮޅަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގައި އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަޙްމޫދުގެ ފަރާތުން މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[7] އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 205/VTR/2018 މައްސަލައިން

---

[2] މީގެފަހުން އެސް.ޓީ.އޯ ކަމަށް ބުނެވޭނެއެވެ.

[3] މީގެފަހުން ހިއުމަން ރިސޯސަސް ކަމަށް ބުނެވޭނެއެވެ.

[4] އެސް.ޓީ.އޯގެ ނަންބަރު BR/2015/158 (19 ޖޫން 2015) ސިޓީ.

[5] އެސް.ޓީ.އޯގެ ނަންބަރު BR/2015/158 (19 ޖޫން 2015) ސިޓީ.

[6] މީގެފަހުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު ކަމަށް ބުނެވޭނެއެވެ.

[7] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމު ޓްރައިބިއުނަލުން އ ފޯމު ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުން.

ބަލަމުންދިޔުމުގެ ތެރޭގައި، އެ މައްސަލައަކީ އެ ޖަރީމާއެއްނޫންކަމަށް ބެލެވުނުން މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، 31 އޮކްޓޫބަރު 2018 ދުވަހު އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދަށް އެކަން އަންގާފައިވެއެވެ.[8]

7. އެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ޖަރީމާއެއްނޫންކަމަށް ބެލުންނުވާކަމަށް އެ ޖަރީމާއެއްނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ސަބަބު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

"ހޮރު، މ. ގުލީ، އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A033940) ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ސުޕަރމާކެޓުގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރުގެ މަޤާމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދިޔަކަން 22 މާރިޗު 2015 ގައި އެ ކުންފުނީގެ ސަޕްލަޔަރ ކުންފުންޏެއް ކަމަށްވާ ފިއުޗަރ ސަޕްލައިސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް އެއްޗެހި ވިއްކާ ބަލަހައްޓަމުންދިޔަކަން، ކޮންމެ ވިއްކުމުގެ މަސައްކަތުގައި ވިޔަފާރިއާ ބެހޭ މަސްއޫލިޔަތު ދަށުން، އެކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެކިފަހަރުމަތިން 01 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައި އޮޑިޓްކުރެވުނު، 21 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި އެކަމަށް އެކަމުގެ މަސައްކަތުގައި އޮޑިޓަރުންގެ ފާހަގަކުރުމަށް ކުންފުނީގެ ތެރެއިން ކުރިމަތިވި ކުންފުނީގެ ހިސާބުތަކުގެ ލިޔެކިޔުން ކުރިމަތިން ކުންފުނީގެ ހިސާބުތައް ބަލާއިރު އެ ކުންފުނީގެ ސަޕްލައިސް ހިސާބުތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ، ކުންފުނީގެ ހިސާބުތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި އެކުންފުނިން ދޫކުރެވިފައިވާ އަދި ފައިސާ ދައްކަން ޖެހޭ ފައިސާ ފެންނަން ނެތްކަމާއި، ކުއްލި އިންވޮއިސް ނަންބަރުތަކެއް ކުރިމަތިވި ފައިސާ ކުންފުނިން ސަޕްލައިސް ފަރާތަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ފައިސާއާ އަދި 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފުވާކަން، 24 ޖޫން 2018 ގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނުއިރު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނު ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ޒިންމާތަކުގައި، އެކަން ވަޒީފާ ދެއްކުމަށް ނެތްކަމުގައި، އެކަން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަނބުރާ ދިއްކުރަމުން އައިސް، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަމުން ނިންމި ބާރުލުން މައްސަލަ ނިމުމާ ހަވާލުކޮށް ބަލައިލުމުން ފައިސާގެ އިންތިޒާމު ނަގައިދިނުމަށް، އެކަމުގެ ފައިސާގެ ޚިލާފަށް އިންވޮއިސްތަކުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނު ޒިންމާތަކާ ގުޅިގެން، އެކަމުގެ ފައިސާގެ އިންވޮއިސްތައް ފާހަގަ ކުރެވޭ ވަޒީފާ ދިއްކުރަނިކޮށް ބޭރުގެ ހަވާލުކޮށް ނަގައިދިނުމަށް، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނު ސަބަބުން ލިޔުން ބޭރު އިސްކަންދެވޭ ބަލާބޮޑު ކުރުމަށް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ފައިސާގެ ކުރިމަތިވާ ފަދަ ހަވާލުކުރަމުން، ވަޒީފާއާ ގުޅޭ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދާކުރުމަށް ބަލައިލުމުގެ ހަވާލުކުރުން ނުވި، އަދި ސަޕްލައިސް ފައިވެސް ލިބިފައި ވިދާޅުވީ ކޮމިޝަނުން 23 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ވަޒީފާއާ ޖަރީމާއެއްނޫން ކުރިއަށްގެންދާ ނަންބަރު 205/VTR/2018 މައްސަލައިގައި އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދު ކުރިއަށްގެންދާ އެންގުމުގައި ވިދާޅުވެފައި ބަލައި

---

[8] ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖަރީމާއެއްނޫންކަމުގެ ނަންބަރު 200-L/INDIV/2018/295 (31 އޮކްޓޫބަރު 2018) ޖަރީމާއެއްނޫންކަމަށް ބެލުން ނުވާ މައްސަލައެއްކަމަށް ނިންމި ލިޔުން

ދިރާސާކުރީމު، ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރުޙޫމާއި މުއައްސަސާ ދެމެދުގައި ހެދިފައިވާ އިސް މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރުމުގައި، ނިމުމުގެ އިސް މަޤާމުގައި ތިބި ބޭފުޅުންނަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި އިސްތިސްނާކުރެވިފައިވާ ބަޔަކަށްވާތީ، ވަޒީފާއިން މުއައްސަސާގައި ވަޒީފާއަށް ޖަހައިދިނުމަށް ޝަރުޢީގޮތުން މުއައްސަސާއިން ވަކިކުރުމުން، ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމު ހުށަހަޅާފައިވާ މުއައްސަސާ ވަޒީފާއަށް ޖަހައިދިނުމަށް ޝަރުޢީން ނުޖެހޭކަން ހުކުމްކުރަމެވެ."

8. ވަޒީފާއަށް ޖަހައިދިނުމަށް އަދި އަންގުމުން ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމުގެ ވާރިސުން އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުއައްސަސާ 19 ނޮވެމްބަރު 2018 ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[9] އެ މުއައްސަސާ ބަދަލުދިނުމަށް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4647/Cv-C/2018 ދަޢުވާއިންނެވެ.

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4647/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން އެ ކޯޓުން ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމުގެ ބަދަލުގައި ހާޒިރުކުރުމަށް، އޭނާ އަށްވުރެން ކަށަވަރުވާ ވާރިސުން ކޯޓުއަމުރު ގުޅިގެން، ކޯޓުން ހާޒިރުކުރުމަށް އެދި އަރިހުން ހަރަކާތްތެރިވުމުން، ކޯޓުން ކަނޑައެޅިފައި ވާގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، "ކޯޓަށް ޖަހާ ހާޒިރުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ގަވާއިދު" ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާތީ، އެ ގަވާއިދުގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި، 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އަށް ޚިލާފުވާކަމަށް، އެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމު ހަރަކާތި މުއައްސަސާއިގެ ދަޢުވާ ފުރާ އަރިހުން ބާތިލުކޮށް، 25 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ދުވަހު އެ ދަޢުވާގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[9] ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމުގެ ވާރިސުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާ ފޯމާއި މުއައްސަސާ ހުށަހެޅި ބަޔާނާއި ދަޢުވާ ... ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B3-CR 2/2019/326 (20 ފެބްރުއަރީ 2019) ކޯޓު ހާޒިރުކުރުމުގެ އަމުރު.

10. އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދުގެ ފަރާތުން 19 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހު އެ މައްސަލަ ދެވަނަ ފަހަރަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން،[10] އެ ކޯޓުން ޖީމެއިލް އިންސްޓާ[11] އެއްގޮތަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާފޯމު އެ ކޯޓުން ޖީމެއިލް އެންޓްރީ ނަންބަރަކީ 2021/5072 ކަމުގައި ޕްލެއިންޓް ޑްރާފްޓަރީކޮށް އެ ކޯޓުން އަންގާފައިވެއެވެ.[12] އަދި 26 ޖަނަވަރީ 2022 ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓުން ފަހުން އާއްމުކުރި ފޯމުން ބަދަލުކޮށް އަލުން ދަޢުވާ ފޯމު ފޮނުވުމަށް އަންގަވުމުން، 31 ޖަނަވަރީ 2022 ދުވަހު އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދުގެ ފަރާތުން އެޕްލިކޭޝަން ދަޢުވާ ފޯމު ހުށަހެޅުއްވުމުން، ސިވިލް ކޯޓުން ދަޢުވާ ފޯމު ޖީމެއިލް އެންޓްރީ ނަންބަރަކީ 521/2022 ކަމުގައި އެ ކޯޓުން އަންގާފައިވެއެވެ.[13]

11. ބުނެވިދިޔަގޮތަށް ކަންހިނގާފައި ވަނިކޮށް، އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ އެންޓްރީ ނަންބަރު 521/2022 މައްސަލައަކީ، ހިންގުމުގެ އިސްލާމީގެ މުޅިގެ މައްސަލައަކަށްވާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހު ކުރުމަށްފަހު، 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020އިން ފެށިގެން، ހިންގުމުގެ އިސްލާހުތަކުގައި ބިރުބިރުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުތަކެއް ބުނުމުގެ އިޖްރާއާތު ފުރިހަމަނުކޮށް ވަޒީފާއިން ޖަރީމާއަކަށްވާ ކަމަށާއި، އެ މައްސަލައަކީ އަނިޔާ ޤާނޫނުގެ ވަޒީފާއިން ޖަރީމާއަކަށްވާ އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ މައްސަލައަކަށްވާތީ، އެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ސިވިލް ކޯޓަށް ނުވާނެކަމަށް، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު -144

---

[10] ސިވިލް ކޯޓުގެ registrarmeyzu@civilcourt.mv އީމެއިލްއަށް އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދުގެ ވަކީލް ހަސަން މަޢާޒް ސަޢީދު 19 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހު ފޮނުއްވި މެއިލް.

[11] ސިވިލް ކޯޓުން 20 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހުގެ 10:17 ގައި އަބްދުއްސައްތާރު ހަސަން މަޢާޒް ސަޢީދަށް ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގައި، އެއީ ޕީ.ޑީ.އެފް ނޫން ފޯމެޓެއްގެ ޑޮކްގައި ފުރިހަމަކޮށް ހުށަހެޅުމަށް އިރުޝާދު ދީފައިވެއެވެ.

[12] ސިވިލް ކޯޓުން 20 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހުގެ 11:51 ގައި ހަސަން މަޢާޒް ސަޢީދަށް ފޮނުވި މެއިލް.

[13] ސިވިލް ކޯޓުން 01 ފެބްރުއަރީ 2022 ދުވަހުގެ 14:57 ގައި އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދު ގ. ޕިންކް ސަމަރސެޓް ގޯލްޑެން ހައުސް ދިރިއުޅޭ ފަރާތަށް ފޮނުވި މެއިލް.

D(RN)/2022/4 (08 ފެބްރުއަރީ 2022) ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުމުން ކުރިޔަށްގެންދިޔަ، މައްސަލައިގެ ދަޢުވާފުޅު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ރައްދުކޮށްފައިވެއެވެ.

.12 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-D(RN)/2022/4 (08 ފެބްރުއަރީ 2022) ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުން ބަލައިދިނުމަށް ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤު މަރްޙޫމްގެ ވާރިސުންއެދި ހުށަހެޅުމުން، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިގޮތް" ގައި ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުމަށް ބާޠިލުކޮށްފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މި މައްސަލައިން ބަލާފައިވަނީ ބުނެވިދިޔަ "ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިގޮތް" އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތް

.13 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިގޮތް" ގައި ބުނެވިފައިވަނީ ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

> "ދެންފަހެ ބުނެވިދިޔަ ގޮތުގެ މައްޗަށް މ. [illegible] ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤު މަރްޙޫމްގެ ވާރިސުން ހުށަހަޅާފައިވާ ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުން ބެލުމުގެ މިމައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 144-D(RN)/2022/4 (30 ޖަނަވަރީ 2022) ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އުވާލުމާ ގުޅޭގޮތުން ބެލުމެއް ޝަރީޢަތާ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތައް ނުބެހިގެން ކުރިޔަށްގެންދިޔަ ތަޙްޤީޤާތުގެ އެ ނިންމުމަށް ބާޠިލުކޮށްފީމެވެ."

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާއި ދެފަރާތުން ވާހަކަ

.14 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިގޮތް" ޝަރީޢަތާއި އަދި ޤާނޫނާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށްބުނެ، ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤު މަރްޙޫމްގެ ވާރިސުން 4 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެ ނުކުތާތަކާއި އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ވާހަކަދެއްކި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

.15 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމުމުގެ" ނިންމަވާފައިވަނީ އަދި އެ ނިންމުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރު ބާޠިލު ކުރައްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 6 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)[14] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މޫސާ ނަސީރު ވ. ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން[15] އަދި މުޙައްމަދު [illegible] ވ. [illegible][16]ގެ [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށާއި، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

.15.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ގޮތުގައި، ޤާނޫނު ތަޞްދީޤުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ފަހުން އަމަލުކުރަންފަށާ ޤާނޫނުތައް ނުހިނގާނެކަމާއި ޤާނޫނުތަކުން ފަހަތަށްހިނގުމާއި، އާއްމު (retrospective application of law) ބަލައިގަތުމަކީ އިސްތިސްނާއީ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، އެހެން ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ އޭގެބަދަލު ދައުލަތަށް އަދި ފަރުދަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިގެން ނުވާނެކަން ނުވަތަ އުފުލުން ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަމަށެވެ.

.15.2 އިސްލާހުކުރުމާ ގުޅިގެން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުއައްސަސާއެއް، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ 2 އަހަރު ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކާރިސާއެއްކަމަށާއި، އަދި އެ ޤާނޫނުގައި އެ އިސްލާހު [illegible] ކުރެވުނުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ.

---

[14] މިގޮތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/41 ޤަޟިއްޔާ.

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ.

16. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިދެއްވުން" އަދި އެ ނިންމުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރުގެ ތާއީދު ކުރެއްވުމުގައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހު ރަޖްޢީގޮތުން ތަޠްބީޤު [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ [illegible] ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ[17] 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަޖްޢީ ޤާނޫނު ތަޠްބީޤު [illegible] [illegible] [illegible].

16.1. މާނަކުރުމުގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]، ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ޤާނޫނަކީ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގައި [illegible]، ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނު [illegible].

16.2. އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި [illegible]، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ 2 އަހަރު ކުރިން ހިނގައިފައިވާ ހާދިސާއަކަށްވާއިރު، އެ އިސްލާހު ރަޖްޢީގޮތުން ތަޠްބީޤު ކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީއެވެ.

16.3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިދެއްވުން" އަދި އެ ނިންމުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރު [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ [illegible] ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[17] [illegible]

16.4. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ސަބަބުން، 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލިފައިވާ ޙާލަތުގައިކަމުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލައަކީ އެ ކޯޓަށް ބެލުންހުރި މައްސަލައެއްކަމަށް އެ ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމުގެ ނަތީޖާއަކަށްވާނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް އިންސާފު ހޯދުމަށްއޮތް ފުރުޞަތު އެކުގައި ބަންދުވުން ކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އަޙްމަދު ޒަކީ[18] ޤަޟިއްޔާގައިވެސް އެގޮތަށް ފާހަގަކުރައްވާފައި ވާކަމަށެވެ.

16.5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދާނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައަށް ޝަރުޢުކުރުމުގެ ޙައްޤު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދިނުން ގެއްލިގެން ދިއުންކަމަށްވުމުން، އެ ނިންމުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމައާޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 "ރަޖިސްޓްރާގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމުމެވެ" ގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާގެ ނިންމުމަށް ތާއީދު ކުރައްވާފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ހިންގުމުގެ އިސްމަޤާމުތަކުގައިވާ މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ މައްސަލަތައް ސިވިލް ކޯޓަށް ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އަޙްމަދު ޒަކީ[19] ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާތީ، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށެވެ.

17.1. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ހިންގުމުގެ އިސްމަޤާމުތަކުގައިވާ މުވައްޒަފުން ވަކިކުރާ މައްސަލަތައް ސިވިލް ކޯޓަށް ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮންނަކަމަށް

---

[18] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/307 ބަލާށެވެ.

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/307 ބަލާށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އަޙްމަދު ޢަލީ[20] ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާފަދައިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ފަހުން ބެއްލެވި ޤަޟިއްޔާތަކުން އެ ނިންމުމާދުރަށް ގޮސްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމެވެ.

17.2. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިޙްސާން ސަޢީދު[21] ޤަޟިއްޔާއަށް ސިވިލް ކޯޓުން ބާޠިލް ކުރައްވާފައިވަނީ ނުވަތަ [illegible] ކުރައްވާފައިވަނީ [illegible] ނޫންކަމެވެ. އެއީ އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތް [illegible]، [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible]، އަދި ހިންގުމުގެ އިސްލާމްދީނާއި [illegible] މައްސަލަ [illegible] އިލްތިމާސް [illegible] [illegible] [illegible]، ހިންގުމުގެ އިސްލާމްދީނާއި [illegible] ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި، އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާކަމެވެ.

17.3. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އިޙްސާން ސަޢީދު[22] ޤަޟިއްޔާގައި، ޤާނޫނުން އަންނަ އިސްލާޙުތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/307 ޤަޟިއްޔާ.
[21] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/168 ޤަޟިއްޔާ.
[22] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/168 ޤަޟިއްޔާ.

[illegible][23] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ފަދައިން، ދަށުކޯޓުތަކުން [illegible] ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުން ކަމަށެވެ.

18. މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުން ބޭއްވުމުގެކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގެ އަލީގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިތުރު ކަންކަން ފާހަގަކުރަމުން ފުރުސަތު އެދިފައިވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

18.1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[24] ޤަޟިއްޔާ އަދި [illegible] [illegible][25] ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[26] ޤަޟިއްޔާގެ 23 ވަނަ ނުކުތާގައި އަޙްމަދު މާޖިދު އެއްފަހަރު [illegible] މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި، އަނެއްކާ އަނބުރާ [illegible] ހުށަހަޅުއްވުމުގައި އަޙްމަދު މާޖިދަށް 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީވެ، މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވުމުގެ ފުރުސަތު [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެ ނިންމުމުގެ 23 ވަނަ ނުކުތާގެ [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ [illegible] 3 މަސްދުވަސް ފާއިތުވުމުގެކުރިން، ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅުއްވައިފިނަމަ [illegible] ފުރުސަތެއް [illegible] ޤާނޫނީ ސަބަބެއް [illegible] [illegible]، ޝަރީޢަތުން [illegible] ދިރާސާކުރެއްވުމުން [illegible] މި މައްސަލައިގައި ފުރަތަމަ ބޭއްވުން ޝަރީޢަތުގެ

---

[23] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/41 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[24] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/97 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ގެ ޤަޟިއްޔާ

މަޖިލީހުގައި ލިޔުންތަކުގައިވާތީ، ދިރާސާއަށްފަހު އިތުރު އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް ފުރުޞަތު އެރުވިފައިވެއެވެ.

19. ބުނެވިދިޔަ ކޯޓުގެ ފައިލް ދިރާސާކުރެއްވުމަށްފަހު، 01 މާރޗު 2023 ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ވާހަކަދެއްކުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވެއެވެ.

20. އެގޮތުން ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޙްސާން ސަޢީދު[27] ޤަޟިއްޔާގައި ވާގޮތުން [illegible] ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ [illegible]

20.1 އެގޮތުން، އިޙްސާން ސަޢީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިތާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަސް ތެރޭގައި އެ މައްސަލަ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައިއޮތް ސުވާލަކީ 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2020 ގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން [illegible] 6 [illegible]

---

[27] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ.

20.2. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޙްސާން ސަލީމް[28] ގަޟިއްޔާގައިވާ [illegible] އުސޫލަކީ އިބްތިދާއީ [illegible] މައްސަލަތަކުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އިބްތިދާއީ [illegible] އެ ކޯޓުން ނިންމަވާ މައްސަލައެއް ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

20.3. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] މައްސަލަތަކުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އިބްތިދާއީ [illegible] އެ ކޯޓުން ނިންމަވާ މައްސަލައެއް، ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

21. ދެވަނަކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. [illegible] [illegible] [illegible][29] ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލަކީ 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 އިން ފެށިގެން އަޙްމަދު މާޖިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބުނާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/97 ގަޟިއްޔާ.

[29] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ގަޟިއްޔާ.

21.1. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[30] ގެ މައްސަލާގައި 16 ނޮވެމްބަރ 2022 ދުވަހު ނިންމެވުމުން، 20 ފެބްރުއަރީ 2023 ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަބްދުލްޣަފޫރު ޝާހިދު ވ. ދޫސާ ޒަޢީމް[31] ގެ މައްސަލާގައި ޤާނޫނަކަށް އަމަލުކުރަން ޖެހުނުގޮތުން މާޒީގައި ހިނގާދިޔަ ވާޤިޢާއެއްގެ މައްސަލަ ނުވަތަ ކުރުވުން މުޢާމަލާތެއްގެ މައްސަލަ އެ ޤާނޫނު ނަފާދުވުމުގެ ކުރިން ނިމިފައިވާނަމަ ޤާނޫނު މަޞްދަރުކަމުގައި، ދުސްތޫރު ގޮތުން ހުރިހާ ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނީ ޤާއިދާތަކުގެ މައްޗަށްވެސް އެ މަޞްދަރު ހިނގާނެކަމަށް ނިންމަވާފައި ވާކަމަށް. އަދި ޖިނާއީ އެނޫން ޤާނޫނެއްގައި އެ ޤާނޫނު ތަޢާރުފު ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ހިނގުމަކީ ޢާއްމުކޮށް ޤަބޫލުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ، އެ ޤާނޫނަކުންވެސް ޢާއްމު އުޞޫލުތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ހިނގާނޭ ނަފާދުވުން ޤާނޫނުއަކަށް މަޢްރޫފް ޖުރިސްޕްރޫޑެންސްތަކުގައި އިސްތިޢުމާލުކުރާ "ޕްރިންސިޕަލް އޮފް ނޯން ރިޓްރޯއެކްޓިވިޓީ އޮފް ދަ ލޯ" ގެ މަބްދައުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފުން އަމަލުކުރާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަމަށް.

21.2. ބުނުވިދިއަ މައްސަލާގައިވާ ދުސްތޫރު ޤާނޫނީ ކުރުމުގައި މައްސަލާގައި ޤާނޫނުތަކާއި އިޖުރާއީ ޤާނޫނުތައް ތަޢާރުފުކުރުމުގައި ނުވާކަމަށް. އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[32] ގެ މައްސަލާގައި ނިންމެވުމުން، ޤާނޫނު ހިނގުމަކީ ޢާއްމުކޮށް ނަފާދުވުމުގެ ތަޢާރުފްވުމަށްފަހު ވާކަމަށް. އަދި އަބްދުލްޣަފޫރު ޝާހިދު ވ. ދޫސާ ޒަޢީމް[33] ގެ މައްސަލާގައި ބާރުގެ ކަންކަމާއިވެސް އިޢުތިބާރުކުރެވޭން ކަމަށް.

---

[30] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ގެ މައްސަލާ.

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ގެ މައްސަލާ.

[32] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ގެ މައްސަލާ.

[33] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ގެ މައްސަލާ.

21.3. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަހްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[34] ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމަވާފައިވަނީ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅަން ޖެހޭނެކަމަށެވެ.

21.4. ބުނެވިދިޔަ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، މި ޙާލަތުގައި އަހްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[35] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލު [illegible] އަބްދުލްޣަފޫރު [illegible] ވ. މޫސާ [illegible][36] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލު [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ [illegible] [illegible] 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅަން [illegible] [illegible] [illegible].

21.5. [illegible] [illegible] މައްސަލަ، [illegible] [illegible] 19 ޑިސެމްބަރ 2021 ގައިކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އަހްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[37] ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ޤަޟިއްޔާގައި 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[34] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10 ޤަޟިއްޔާ.
[35] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10 ޤަޟިއްޔާ.
[36] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ.
[37] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10 ޤަޟިއްޔާ.

22. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[38] ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމެވުމާ ދުރަށްދާންޖެހޭ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ނިންމެވުމާއި ދުރަށްދާންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނީ ހަމަތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ހުއްޖަތަކީ ޕްރިންސިޕަލް އޮފް ނޮން ރެޓްރޯއެކްޓިވިޓީ އޮފް ދަ ލޯ ނުވަތަ ޤާނޫނު [illegible] ނުކުރުމުގެ މަބްދައުތަކާއި، އަޙްމަދު މާޖިދުގެ މައްސަލާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[39] ޤަޟިއްޔާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އާއްމު އުސޫލަކީ ވަޒީފާއެއް [illegible] [illegible] 6 ވަނަ އިސްލާހަށްފަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިހުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

24. [illegible] [illegible] 6 ވަނަ [illegible]

---

[38] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ޤަޟިއްޔާ.

[39] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ޤަޟިއްޔާ.

އޮންނާކަށް ނުޖެހޭ ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދޫކުރުމަށްވާ [illegible] މި މައްސަލައަކީ ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މައްސަލައެއްކަމަށާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތާ ދޫކުރުން ޤާނޫނުގައި ވަކިކުރުމުގެ ކަނޑައަޅާފައިވުމުން، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުރެވޭކަމުން ބާޠިލުވާނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

25. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ތިރީގައިވާގޮތަށެވެ.

> "... ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމުމުގެ ނިންމުމުން ބާތިލުކޮށްދިނުމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލައަކީ ސިވިލް ކޯޓުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް އޮތް މައްސަލައެއް ކަމުގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްފަހު [illegible] [illegible] އަޑުއަހައި [illegible] ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދެމެވެ."

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

26. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށްބަލާއިރު، އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރްޙޫމުގެ ފަރާތުން [illegible] ވަކީލް [illegible] އިންސާފު ހޯދުމުގައި ހުށަހެޅުމުން މަސައްކަތް [illegible] މައްސަލައަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުގެ ދިފާޢުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ އިތުރުން [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މި މައްސަލައިގެ ބޭނުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން [illegible] ތިރީގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.

27. ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދު 24 ޖޫލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މައްސަލަ، އެންމެ ފުރަތަމަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ، 23 އޯގަސްޓް 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށެވެ. ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ހިންގުމުގެ އިސްމަގާމެއްގައި ހުރި މީހަކަށްވާތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 205/VTR/2018 މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް އެ ޓްރައިބިއުނަލަށް ލިބިގެން ނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 31 އޯގަސްޓް 2018 ދުވަހުއެވެ.

28. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 205/VTR/2018 މައްސަލަ ނުބެލޭނެކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4647/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން އެ މައްސަލަ ބަލަމުން ދަނިކޮށް، 25 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ދުވަހު އެ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ޚާރިޖުކޮށް، ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

29. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ކުރިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހިންގުމުގެ އިސްމަގާމުތަކުގައިވާ މުވައްޒަފުންގެ މައްސަލަތައް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަމުން ދަނިކޮށް، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިޞްލާޙުން، ހިންގުމުގެ އިސްމަގާމުތަކުގައި ތިބި މުވައްޒަފުންގެ ޝަކުވާތައް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިދީފައިވެއެވެ.

30. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިޞްލާޙުން އަމަލުކުރަން ފަށާފައިވަނީ 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

31. 19 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހު، މި މައްސަލަ ދެވަނަ ފަހަރަށް ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޙްމޫދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އިޖްރާއީ ކަންކަން ފުރިހަމަ ކުރަމުން ދަނިކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ދަޢުވާއާއި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުތަކަށް ބަދަލު އައިސްފައިވާތީ، އަދި ފޯމުން މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވީ 26 ޖަނަވަރީ

2022 ދުވަހު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަންގާފައިވެއެވެ. އަދި އެޕީލްގެމަތިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވަނީ 30 ޖަނަވަރީ 2022 ދުވަހުއެވެ.

.32 މި މައްސަލައަކީ ސިވިލް ކޯޓުން އިޚްތިޞާޞް ލިބިފައިވާ މައްސަލައެއް ނޫންކަމަށް ރަޖިސްޓްރާރ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ 08 ފެބްރުއަރީ 2022 ދުވަހުއެވެ. އަދި ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ގޮތެއް ނިންމާފައިވަނީ 13 މާރޗް 2022 ދުވަހުއެވެ.

.33 މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތްކަނޑައަޅަންޖެހޭ މައިގަނޑު ސުވާލުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.

.33.1 ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހަކީ، އެ އިސްލާހުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމަށް ރަޖުޢީކޮށް ތަޠުބީޤު ކުރެވޭނެ އިސްލާހެއްތޯ؟ އަދި

.33.2 މި މައްސަލަ ބަލައިގަތުމުން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމުގައި، މަތީމަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތައް ތަޠުބީޤު ކުރައްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށްތޯ؟ އަދި

.33.3 މި ހާލަތުގައި، އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަޢުރޫފު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވާތޯއާއި، އެ ހައްޤު ލިބިގެންވާނަމަ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވަނީ ކޮންކޯޓަކަށްތޯ؟

ޤާނޫނު ތަޠުބީޤުކުރުމުގެ އުސޫލު

.34 ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގައި، ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ އެންމެހާ ޤާނޫނުތަކަށް ދަރަޖަވާރުކުރުމުގެ، ޤާނޫނު ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަތަކުގެ ދަރަޖައިގައި، އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި، ކޮންމެ ޤާނޫނެއްވެސް، އެ ޤާނޫނު އެކުލަވާލެވުނު ގޮތުގައި ހިނގައިދިއުމަށް ބަލައިގަނެ ހުށަހަޅާފައިވާ، ނަމަވެސް އެ ޤާނޫނުގައި

ދިމާވާ އުނިކަމެއް ނުވަތަ ހުސްކަމެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، ތަޢާރަފުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނެއްކަމަށް ބަލަންވާނެކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ޤާނޫނު އެކުލަވާލި ދުވަހުން ފެށިގެން ކުރިއަށް ހިނގާއެއްޗަކަށް ޤާނޫނުވުމާއި، ޤާނޫނުގެ ތާރީޚުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމަށް ހިނގާނެ އެއްޗަކަށް ޤާނޫނު ނުވާނެކަމަށް ބަލަންވާނެކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އަދި އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި، [illegible] ޙައްދެއް ކުރިން ނިސްބަތްވެދާނެ، ޤާނޫނަކުން ކުށަކަށް ނުވާކަމުގައި ބަލަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

35. ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކުރަންވާނީ އަބަދުވެސް ކުރިއަށްކަން ފެށިގެން އަމިއްލަވިޔަސް، ޤާނޫނީ ޤާއިދާ “Nova

“a new އެބަހީ، constitution futuris forman imponere debet non praeteritis”

ގެ މަބްދައަށް ބިނާކޮށެވެ. law ought to regulate what is to follow, not the past”

36. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[40] ޤަޟިއްޔާގައި، ފަނޑިޔާރު އާއިޝާ ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔުގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި، ޤާނޫނުތައް މާނަކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި، ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ހާދިސާއެއްގެ މައްޗަށް، ފަހުން އަމަލުކުރަންފެށުނު ޤާނޫނެއް ނުހިންގުމަކީ ޤާނޫނު ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ޢާއްމު އުސޫލުތަކަށް ބަލައިގަންނަންޖެހޭކަމާއި، އަދި އެ ސަބަބަކީ، ޤާނޫނަކުން ސަލާމަތް ބަޔަކު އިސްތިސްނާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޙައްޤުތަކެއް ލިބިދޭ، ފަހުން ތަޠްބީޤުވާ ޤާނޫނެއްގެ ޙައްޤު ނުވަތަ އެއްވެސް ތަޢާރުފުކުރުން އަދި ވަކިވަކިން ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ފައިދާއަކަށް ބުރަވެގެން ނުވާކަމުގައި ނުވަތަ އުފެދޭން ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.[41]

---

[40] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ

[41] ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގެ ތެރޭގައި، ޢަބްދުﷲ ރިޟާ ވ. ސަރުކާރު (2011/SC-A/23)، މަޖިލީސް ސެކްރެޓޭރިއޭޓް ވ. ރައީސް ހުސައިން (2017/SC-E/05)، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް (2014/SC-A/41)ޤަޟިއްޔާ

37. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިޙްސާން ސަޢީދު[42] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، ވަކިވަކިގޮތުން ފާހަގަކުރެއްވި މައިގަނޑު ކަންކަމާއި ޤާނޫނީ އުޞޫލު ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލަމެވެ.

37.1. އިޙްސާން ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ވަކީލަކު ހޯދައިދިނުމަށް 17 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހު މައްސަލަ ހުށަހެޅިއިރު، ވަކީލަކު ހޯދައިދިނުމަށް އެދުނު [illegible] [illegible] [illegible] ލިބިފައި [illegible]، އެ މައްސަލަ [illegible] ވަކީލަކު [illegible] 15 އޮކްޓޯބަރު 2020 ދުވަހު [illegible]، އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] އެ ހޯދައިދިނުމަށް ލިބިފައިވެއެވެ.

37.2. އިޙްސާން ސަޢީދުގެ [illegible]، ވަކީލަކު ހޯދައިދިނުމަށް [illegible] އެ ހޯދައިދިނުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

37.3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަކީލަކު [illegible] 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] ވަކީލަކު ހޯދައިދިނުމަށް [illegible].

38. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު ޝާހިދު ވ. [illegible] [illegible] [illegible][43] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ވަކީލަކު [illegible] 6 ވަނަ [illegible] 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible] މައިގަނޑު [illegible] ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލަމެވެ.

---

[42] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުން 2021/SC-A/97 [illegible].

[43] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުން 2021/SC-A/108 [illegible].

38.1 މާނަކުރުމުގެ ހަމަތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މަދަނީ ޤާނޫނަކުން، އެ ޤާނޫނު މާޒީއަށް ހިންގޭނެކަމަށް ދޭހަވާނަމަ، އެ ޤާނޫނުން އަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންތަކުގެ މައްޗަށް އެ ޤާނޫނު ހިންގިދާނެކަމާއި، ޖިނާއީ ޤާނޫނު ރަޖުޢީކޮށް ތަޠުބީޤު ނުކުރުމުގެ މަބުދައު އުސޫލުތައް މަދަނީ ޤާނޫނުގެ މައްޗަށް ނުހިނގާނެއެވެ.

38.2 މަދަނީ ޤާނޫނުތައް މާޒީއަށް ނުހިންގުމުގެ މަބްދައުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ ދެ އުސޫލަކީ؛

38.2.1 މައުޟޫޢީ ޤާނޫނަކަށް އަމަލުކުރަން ފެށިއިރު އުފެދިފައިވާ މައުޟޫޢީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތަކަށް އަލަށްހެދޭ ޤާނޫނުތަކުން އަސަރު ނުކުރުމާއި، މާޒީގައި އުފެދިފައިހުރި ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތަކަށް އަސަރުކުރާ ޤާނޫނު ހިންގުމަށް ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުން ގަސްދުކުރާނަމަ، އެކަން ޤާނޫނުގައި ސާފު ސަރީޙަ ބަހުން ބަޔާންކޮށްފައި ވާނަމައެވެ.

38.2.2 އިޖުރާއީ ޤާނޫނުތަކަކީ، އެ ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެ ޤާނޫނުން އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ކުރިން ހިނގައިގެން އަދި ފަހުން ހިނގައިގެން [illegible] [illegible]، އެ ހިނދުން ފެށިގެން ހުރިއެންމެހައި އެ މައްސަލަތައް އަމަލުކުރަން ޖެހޭނެ ޤާނޫނެވެ.

38.3 ދަޢުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު ބޭނުންކުރެވޭ މުއްދަތު މަޙުދޫދުކުރާ ޤާނޫނެއް [illegible] [illegible]، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ޤާނޫނުގެ ސަރީޙަ ބަހަކުންނެވެ.

38.4 ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއީ [illegible] މާއްދާއަށްބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާކުރުމުގެ [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް [illegible] [illegible].

38.5. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ކުރިން، ހިންގުމުގެ އިސްމަގާމެއް އަދާކުރަމުން ދަނިކޮށް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ސަބުތާ ހުށަހެޅުމަށް ދީފައިވާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހަށް އަމަލުކުރަންފެށި ތާރީޚު ކަމުގައިވާ 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހުންނެވެ.

38.6. މި މައްސަލައިގައި، އަހްމަދު ފާހީދުގެ ފަރާތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްއަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ، 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވާތީ، އެ މައްސަލައަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލައެއްކަމަށެވެ.

ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހަކީ، އެ އިސްލާހުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމަށް ރަޖުޢީކޮށް ތަތުބީޤު ކުރެވޭނެ އިސްލާހެއްތޯ؟

39. މާނަކުރުމުގެ ހަމަތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ބ)އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ސަޔާބު ވ. ޢާއިޝަތު ނަފީސާ[44] ޤަޟިއްޔާއާއި، އިބްރާހީމް ސަލީމް[45] ޤަޟިއްޔާއާއި، މުޙައްމަދު މާޖީދު ވ. ޖުމީ ސަލަފް ސަރަހައްދު[46] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، މަދަނީ މައްސާއީ ޤާނޫނުތަކުގެ ޢާއްމު އުސޫލަކީ ރަޖުޢީކޮށް ޤާނޫނު ތަތުބީޤު ނުކުރުން

---

[44] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ.

[45] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ.

[46] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ޤަޟިއްޔާ.

ކަމުގައިވާއިރު، މަދަނީ އިޖުރާއީ ޤާނޫނު ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނީ މާއްދާއެއް ރަޖުޢީކޮށް ތަޠުބީޤު ކުރެވިދާނެކަން އެނގެއެވެ.

40. އެހެންކަމުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާޙުގެ ކުރިން ސިވިލް ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގައިވާ ދައުވާތައް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމަށް ކަނޑައަޅައި، ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތަށް ގެނެސްފައިވާ ބަދަލަކީ، މަދަނީ ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއީ [illegible] [illegible]، ދައުވާކުރުމުގެ [illegible] މާއްދާއަށް ރަޖުޢީކޮށް ތަޠުބީޤު ކުރެވޭނެއެވެ.

މި މައްސަލަ ބަލައިނުގަތުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމުގައި، [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުވޭތޯ؟

41. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅިއިރު، އެ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލަ ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިއިރު، ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވެއެވެ.

42. އެހެންނަމަވެސް، 19 ޑިސެމްބަރު 2021 ދުވަހު މި މައްސަލަ ދެވަނަ ފަހަރަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ، 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހު ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާޙުން، ހިނގުމުގެ [illegible] މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ބަދަލުވުމުގެ 1 (އެކެއް) އަހަރުދުވަސް ފަހުން، އަދި [illegible] [illegible] ވ. ޖީ. [illegible] [illegible] [illegible][47]

---

[47] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ޤަޟިއްޔާ.

ޤަޟިއްޔާގައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ އިސްލާހުގެ ކުރީގެ ކަންކަމާގުޅޭ ޝަކުވާތަކަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަސް ފާއިތުވެފައިވާތީވެ.

43. މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާއާގުޅިގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[48] ޤަޟިއްޔާގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލު ހަރުކަށިކޮށް ތަރުޖަމާކުރެވިދާނަމަ، މި މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އިޖްތިހާދު ހިނގާ މައްސަލައެއް ނުކުންނަކަން ކަނޑައަޅާފައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ސަބަބުތަކުންނެވެ.

44. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގައި، އެ ޤާނޫނުތަކުން ކޯޓުތަކަށް ދަށުދަރަޖައިގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ އާއްމު ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގައި، އެ ޤާނޫނުތަކުގެ އެހެން މައްސަލަތަކަށް ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައި، މައްސަލައިގެ ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރުވުމުގެ ނުވަތަ ނަތީޖާ ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް ލިބޭ ވާޤިޢާތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެކަން ދެކެމެވެ. އެހެނީ، ޤާނޫނީ އުސޫލު ތަޙުޤީޤުގައި ބެލުން ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށްކަނޑައަޅައިދިނުން، މައްސަލައިގެ ނަތީޖާ ބަދަލުކުރަނިވި ސަބަބެއް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުން އިސްތިސްނާކޮށް، އެހެން އުސޫލުތައް މައްސަލައިގެ މައްޗަށް ޤާއިމްކުރެވޭނެ ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވީ، ޤާނޫނީ ނަޒަރިއްޔާގެ ދިރާސާ ގެއްލި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން ކަފާލަތުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ކުރިއަށްދާ ތަރައްޤީގެ ބާރުތަކާއި ޝަރީޢަތުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނީ ކުރިއަރުވުމުގެ އިޖުތިހާދު ދޫކުރުން އަދާކުރެވެއެވެ.

45. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިބްރާހީމް އަބްދުއްރަޙީމް ވ. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ދިއުމޭ[49] ޤަޟިއްޔާގެ ނިޔާގައި 48 ގައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުން ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބާރުގެން ޤާނޫނު ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ އާއްމު ދުސްތޫރު ވާޖިބެއްގެ އަދާކުރުމަށް

---

[48] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމެވުން 2021/SC-A/108 ވަނަ މައްސަލަ.

[49] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމެވުން 2019/SC-A/15 ވަނަ މައްސަލަ.

މައްސަލަތަކުގައިކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ނުކުތާ 50 ގައި، މައްސަލައިގެ މުހިއްމު ވާޤިޢާތައް ތަފާޞީލު ބަޔާންކުރުމުގައި، އެއްވަރުގެ މިންވަރަކަށް ބަލައިގަނެވޭ ހާލަތު ނިންމުމާ ދުރަށް ދިޔުމާކަން އެނގެއެވެ. އެއްނުވަތަ، މައްސަލައިގެ މުހިއްމު ވާޤިޢާއެއް ތަފާޞީލު ބަޔާންކުރުމުގައި، ބަލައިގަނެވޭ ހާލަތު ނިންމުމާމެދު ޢަމަލުކުރުން ދަތިވެދާނެ ހާލަތު ދުރަށް ދިޔުމާކަން އެނގެއެވެ.

46. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު މާއްދާ، އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[50] ޤަޟިއްޔާގައިވާގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަކަށް ތަޠުބީޤުކޮށް ބަލާއިރު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ނަތީޖާއަކަށްވާނީ، އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަރުދޫދުކުރި ކަރިން ދިވެހިރާއްޖޭ ތަޢުލީމާކުރުމުގެ މައްސަލައި ބަޔާނުގެ އެކަން ނިންމުން ދިވެހިސަރުކާރުގައިން، ފަހުން ޙަސަބު މަދަނީ ޤާނޫނުގައިވާ މައްސަލައި ބަޔާންކުރި ގޮތުގެ ތަރުތީބުގައި ތަޠުބީޤުވާން ނުކުތާތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[51] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

47. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[52] ޤަޟިއްޔާގެ ވާޤިޢާތަކާއި މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާގައި ފުރިހަމައަށް ބަލައިގެން ތަފާޞީލުކޮށް ނަތީޖާތަކާއި، އަޙްމަދު މާޖިދުގެ މައްސަލައިގައި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ސަބަބު މަދަނީ ޤާނޫނުގައި އެއްގޮތަށް ބަޔާންކުރެވޭ ޢަމަލުތަކުގެ މައްސަލައިގައި ނަތީޖާ، އަބްދުﷲ ޝަރީފް މަރުދޫދުގެ މައްސަލައިގައި ޤަވާޢިދުތަކުގެ އިޖުރާއަތު ޙިސާބުވާ މަދަނީ ޤާނޫނުގައި ހަމަހަމަ ބަޔާންކުރެވޭ ކުރިއަށްދިޔުމުގެ ތަރުތީބުގައި، އިޖްރާއީ ހިމެނުމުގެ ބައިތަކުން ފުރިހަމަ ބަޔާންކުރެވޭ ސަބަބުން ދައުލަތު ބެލެނިވެރިކަމުގެ ދަށުން ހަމަހަމަކުރެވި ތަޠުބީޤުކުރާ ކަމަށްވާތީ މައްސަލައިގެ ކަންކަމަކީ ކަމެއް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

---

[50] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ޤަޟިއްޔާ.

[51] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ޤަޟިއްޔާ.

[52] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/10S ޤަޟިއްޔާ.

48. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އުރީދޫ މޯލްޑިވްސް ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް ވ. އަލިން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[53] ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނުކުތާ 52 ގައި، ޝަރުޢުކުރުމުގެ ބާރާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ހިމާޔަތްކުރާ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ޝަރުޢުކުރުމުގެ ބާރުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ވަކިން ޙައްޤުތަކުގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުން މެނުވީ ހަނިކުރުމުގެ ބާރު ނުލިބޭނެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ވަކި ޤާނޫނީ ގޮތްތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މި ޤަޟިއްޔާގެ ނުކުތާ 55 ގައި، ޙައްޤުތަކުގެ އުސޫލު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށް ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި، ވަކިކޮށްފައި ކުރިއަށް ވަކި ކުއްލިއަކަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، އެކަމާއި ގުޅޭ ޤާނޫނު އެކަށީގެންވާ އިޖުރާއަތެއް ތަބާވުމަކީ ނުކުރެވޭނެކަމެވެ.

49. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު، އަބްދުﷲ ސަލީމް މަސައްކަތުގެ ފަރާތުން އެދިވަޑައިގެން އެދިފައިވާ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން، އެ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު ބަދަލުކުރުމުގެ އެއްވެސް ގާނޫނީ އަސާސެއް ނެތުމާއި، މި ކަމާ ގުޅޭ ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އަތުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[54] ގެ ޤަޟިއްޔާއާ ދިމާވެގެން ވަކިކުރުމުން ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަށްވާތީއާއި، މިއީ އަޙްމަދު މާޖިދު ވ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން[55] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުގެ ޙައްޤު އޮންނަ ގޮތަށް ވަކިކުރުމުގެ އުސޫލު ކަމުގައި، އަބްދުﷲ ސަލީމް މަސައްކަތުގެ ދައުލަތުގެ ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިނގަމުންދާ ވަޒީފާ ނުހިފުމަށް ކުރެވުނު ކަމެކެވެ. މިގޮތުން، އަބްދުﷲ ސަލީމް މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާއިން އެކަށޭނަ ގޮތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން

---

[53] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/112 ޤަޟިއްޔާ
[54] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ޤަޟިއްޔާ
[55] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ޤަޟިއްޔާ

ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން ގޯސްނިންމުމަށް ކުރަމުންދާ މުއްދަތުތަކަކީވެސް، މި ޙާލަތުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ޙައްޤު ދިރިހުރުމުގައި ނިޔާއަތްކުރެވުނު ވާޖިބުއަދާކުރުމުން ދެކެމެވެ.

50. އެހެންކަމުން، ޝެރިފިއުގެ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ރިޢާޔަތްތަކަކީ އަބްދުﷲ ސަޢީދު ފަނޑިޔާރުގެ ދައުލަތާއިމެދުގެ ޙައްޤު މި މައްސަލައިގައި ދިރާސާކުރަން ބަލަންޖެހެއެވެ.

މި ޙާލަތުގައި، އަބްދުﷲ ސަޢީދު ފަނޑިޔާރު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، އެ ޙައްޤު ދިފާޢުކުރުމަށް މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާއާތު ދިފާޢުކުރި ކޮންކަމެއްތޯ؟

51. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބައި ހުށަހެޅުނުގޮތުން (ޖ.ސ.އ) ދިވެހިން ވ. މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ތަފާތު ޤަޟިއްޔާ[56] ގެ ސަބަބުތަކުގެ ނަންބަރު 23 ގައި، ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ސަލީމާ ދެކޭގޮތުގައި ދައުލަތުގައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަދާކުރި ދަރަޖައިގެ ވަޒީފާގެ ޙައްޤު ގޮތުގައިވާ ޙާލަތުތަކުގައިވެސް، ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވާ ފާހަގަ ނުކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމެއް ހިމަނާ ކޯޓުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ހިމެނިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

52. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ދަރަޖާ ހުށަހެޅުމުގެ މަރުޙަލާ ނުވަތަ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާއާތު ދިފާޢުކުރާ ތަނެއްކަމުގައި އެފަދަ ސުލްޠާނާ ޙާލަތު އިޖުރާއާ ސުލްޠާނެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ މައްސަލާއި ޙައްޤުތަކާއިމެދު ގޮތުގެ ނިންމުމުގެ ފުރުޞަތުއެއް ލިބުނު ސުލްޠާނެއްވާއި، ވަޒީފާއިން ކުރިމަތިވާ 6 ވަނަ އިސްލާހުގެ ގޮތުގެ އިންސާނެއް ސަޢީދު[57] ގެ ސަބަބުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މި މައްސަލައިގެ ޙައްޤުގެ މަޤާމްތަކުގައި ބަލައި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ޤަބޫލުކުރުމެއް، އަޙްމަދު ޝާހިދު ވ. ޖޭ ސަޢީދު

---

[56] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ

[57] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ

ސަރވިސް ކޮމިޝަން[56] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރުގެ މިންވަރަށް ޤާނޫނު ތަޢުލީމް ތަޢުލީމީ ކުރުމުގެ ބާރުވެރިވާނެއެވެ.

53. އެހެންކަމުން، ބުނެވިދިޔަ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި މައްސަލައިގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރުހުރި މައްސަލައެއްކަމަށް ދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ނިންމާ ފޮނުވުން

54. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އަލިއަޅުވާލުމުން ހުކުމްކުރަން:

54.1. އަބްދުاللّٰه ސަޢީދު މަޙްމޫދު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެން ދެކިފައިވާކަމާއި، މި ދަޢުވާ ލިބޭނީ އުފުލިފައިވާ މަޙްކަމާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ރެޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމިގޮތް" ބާޠިލުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުންފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަބްދުاللّٰه ސަޢީދު މަޙްމޫދު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް، އެ މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ބަލަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.

54.2. އަބްދުاللّٰه ސަޢީދު މަޙްމޫދު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން މި މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވީނަމަވެސް، މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ދައުލަތާ ހަވާލުވި ކޯޓަކުންކަމުގައި މި ކޯޓުން ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި ނުވެއެވެ.

---

[56] ދިލްރާޝާދާ ސިވިލް ކޮމިޝަން ނަންބަރު 2021/SC-A/108 ގެ ޤަޟިއްޔާ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

55. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[59] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނެ ތާރީޚަކީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު [illegible] [illegible].[60] އެހެންނަމަވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވިދާނެއެވެ.[61]

[illegible]

56. މި މައްސަލައިގައި [illegible].

[illegible]

57. މި މައްސަލައިގައި [illegible].

---

[59] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ޖަޒާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[60] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ޖަޒާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ).

[61] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ޖަޒާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ޚިޔާލު

57. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ދީބާޖާ ޒާހިރުގެ ޚިޔާލަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެމަތިން ހުރުމުން، އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރުޙޫމު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަފާތުވުން ވާރިސުން މައްސަލައިގެ ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު މިނިވަން ދެވިއޮތްކަމާއި، މި ދަޢުވާ މިނަށް އުފުލެންޖެހޭ މަސައްކަތު ވާރިސުންނަށް ބަރަބަރުއިންސާފުކޮށް ކަނޑައެޅުމެއް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 02/Cv-C(A)/2022 (13 މާރިޗު 2022) "ތަރިކަ ބަހާލުމުގެ ނިންމުން އަމުރުކުރައި ނިންމުމެވެ" ބާޠިލުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަބްދުﷲ ސަޢީދު މަރުޙޫމު 24 ޖުލައި 2018 ދުވަހު ވަފާތުވުން މައްސަލަ ވާރިސުންނާ ބަރަބަރުއިންސާފުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، އަދި މައްސަލަ ވާރިސުންނާ ބަރަބަރުއިންސާފުން ތަޙްޤީޤުކޮށްފައިވާ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، މި މައްސަލަ ފޮނުވުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން، މިގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިމައްސަލާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް

ފަނޑިޔާރު ދީބާޖާ ޒާހިރު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު